

DARVAS IVÁN

(1925–2007)

Iván,
nem tudok Rólad nekrológot írni. (Különben is, olyan kínos az egész, nem?)

Sőt – Isten bocsássa meg, persze, csak ha van –, az motoszkál a fejemben, hogy elküldeném Neked e-mailen, ugyan, nézd már át, mert képtelenség ésszel összeszedni egy pillanatot, ami merő fájdalom, azaz nem sok köze van az észhez.

Te meg elolvasnád, visszaküldenéd – nem javítanál bele –, és valami finom, rávezető iróniával megkérnél, hogy „ugyan már, kedves fiatal barátom, hagyjuk ezt az egészszet, mert nem elegáns”. (Nem, nem azt írnád, hogy elegáns, hanem... nem találok azt a szót, amelyhez mindig ugyanaz a mozdulatod társult, és amit biztosan mondanál. Ez a legborzalmasabb a halálban, hogy az ember elkezd remegni, hogy ne felejtse el semmit Belőled, és a félelemtől máris felejtetek. Ne haragudj rám, kérlek!)

De nem tudom hagyni, kedves Maestro – az AMADEUS óta szólítottalak, szólíthattalak így –, szóval nem tudok nem kínlódva szavakat összekaparni, mert meghaltál. (Ez a szó bezzeg megvan. És ehhez nem társul mozdulatod, nem társul hozzá semmi. A halál mozdulatlan.)

Milyen abszurd, hogy ehhez a mozdulatlansághoz, a „mostantól mindig így lesz”-hez, vagyis a halálhoz mégis ezer mozdulat, pillanat, mondat tartozik. Minden. Az egész ember. Nekem az a része, ami közös az én életemmel. A mi életünk kapcsolódik a halálhoz. Az emlékek. Te.

Azon is mosolyognál, hogy megpróbálok itt dadogva filozofálgatni. Te sosem tetted. (Főleg nem ilyen kitörő érzelmességgel.) Míközben mindig az volt az ember érzése, ha Veled beszélgetett, hogy mindent tudsz. Persze nem ilyen fellengzősen, mint ahogy ez a mondat hangzik. Tudtad. Mert figyeltél, egész életedben düh, előítélet és gyűlölet nélkül figyeltél. Pedig ha valakinek lenne oka – azt kell írnom, hogy lett volna oka, múlt időben, mert meghaltál –, hogy befolyásolják az érzelmei, akkor az Te vagy. Voltál. De nem befolyásolt semmi. Megbocsátó voltál és szabad. Szabad.

Végtelenül irigyeltem ezt a szabadságot. Ami mögött ott volt, hogy ezt Te választottad, nem magától alakult így, hanem megdolgoztál érte; megtanultad, és mindent elkövettél, hogy értsd, hogy miért ezt választottad.

Jaj, Iván, nem megy ez nekem. Fájdalom és zokogás van a lelkemben, amióta – most nagyon fogsz nevetni – úgy tudtam meg, hogy meghaltál, hogy felhívtam egy tévé, hogy nyilatkozzam, ki is voltál

Te... Szóval azóta... nem értem az egészet. Nem jön össze sehogyan sem Veled az, hogy meghaltál... és nem is tudom, most hogyan is tovább, meg mit kéne... Nem tennéd meg, hogy küldesz egy e-mailt onnan, ahol vagy, hogy értsem, értsük, hogy csak elegend lett ebből, amiben élünk, és nagy szabadságodban egy kicsit körülnézel odaát, és hátha rájössz, hogy itt mégis jobb... (De jó lenne ebben biztosnak lenni!) Meg hogy hiányzunk Neked. Hahó! Valamit!

Mi nem nyugszunk itt békében. Nem tudunk. Mert meghaltál.

És akkor most megköszönöm Neked, hogy közel lehettem Hozzád. Nem! Közel lehetek.

Alföldi Róbert